

Naročnina: Za tuzemstvo: z dostavo mesečno Din 5, četrletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60, za inozemstvo Din 60 in poština posebej. — Oglasi po dogovoru.

SOCIALIST

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE

Izhaja vsak četrtek dopoldne. — Uredništvo Ljubljana, Šelenburgova 6/II. — Upravništvo: Maribor, Ruška cesta 7. — Nefrankirana pisma in dopisi brez podpisov se ne sprejemajo.

St. 17.

Ljubljana, četrtek, 6. decembra 1923.

1. leto.

O bolniškem zavarovanju delavcev.

»Nova pravda« z dne 30. novembra t. l. priobčuje daljši članek o bolniškem zavarovanju delavcev. V tem članku pravi med drugim:

Razumeti pa nikakor ne moremo, da delavstvo in njihove organizacije ne kažejo skoro prav nobenega razumevanja za to zavarovanje in da delavstvo v obče vse premalo čuva nad nakanami delodajalcev.

Če so naslovljene te besede na adresu socialističnih organizacij, so neupravičene. Socialistično delavstvo se zaveda, da so zrastle bolniške blagajne iz okrilja delavskih strokovnih organizacij in kaže veliko razumevanje za to zavarovanje. Niso pa čisto neupravičene, če se nanašajo na adresu nesocialističnih delavskih organizacij — tudi tiste, ki je te besede v svojem listu napisala. Kdor je prečital vse številne članke, ki smo jih o tem vprašanju zadnji čas mi po naših listih napisali, — temu tega vendar ne more biti premalo. Res pa je, da ne kažemo in ne bomo kazali nobenega takega razumevanja za bolniško blagajno, kakor ga kažejo podjetniški krogi v Sloveniji — in kakor ga kaže, capljajoč za njimi celo del delojemalskih zastopnikov v vodstvu tega urada.

Ta očitek velja predvsem za zastopnika demokratičnih delojemalcev. Kakor pa vidimo iz pisanja »Nove pravde«, stoji tudi ona popolnoma pod vplivom podjetniških krogov. Drugače ne bi mogla zagovarjati nesmisli, naj se s prihranki, ki si jih obeta »Nova pravda« od redukcije upravnega aparata, znižajo prispevki in — poleg tega še povišajo dajatve.

Kdor je v stanu, kaj takega zapisati ta močno plava za časopisnimi uredniki in ni sam ničesar stvarno pretehtal. Tako moramo obrniti stavek: Razumeti nikakor ne moremo itd., na docela drugo adresu.

Naše stališče je v tej zadevi to-le: Prvič si odločno prepovedujemo, da bi se reševala taka vprašanja preko zastopnikov industrijskega delavstva, ker kažejo že sami taki poizkusi na to, da se hoče postavljati tu za reformatorje ljudi, ki nimajo srca za zavarovanje. Obžalujemo, da se najdejo zastopniki, ki pravijo, da so delavski, pa mislijo, da je pričakovati, da se sme postavljati brez kontrole kozla za vrtnarja.

V stvari sami pa pravimo: Nepremišljeno eksperimentiranje je glavni vzrok upravnih nedostatkov, ki so pri našem zavarovanju brezdvomno. Ti ne dostajajo pa se ne bodo zmanjšali, ako bo podjetniško — demokratično — narodnosocialna večina to eksperimentiranje podeseterila. S tem se bodo povečali nasprotno ti nedostaki do neznočnosti. Za tako eksperimentiranje nimamo res nobenega razumevanja in tisti, ki so ga započeli, se motijo, ako mislijo, da ga bomo brez najskrajnejše ga odpora trpeli. Naše organizacije bodo sklicale v informativne svrhe v nedeljo, dne 16. decembra anketo, h ka-

teri bodo povabile poklicane strokovnjake, plenum Strokovne komisije in predstavnike naših ljubljanskih organizacij.

Upamo, da bodo povabljeni strokovnjaki prišli in da ne bomo v tako važnem vprašanju odločevali o svoji nadaljni taktiki brez strokovnega vodstva in nasveta, čeprav moramo s pikrostjo ugotoviti, da smo za podatke in nasvete dosedaj zaman prosili, dasiravno smo stali sredi ofenzive, o kateri smo imeli čut, da gre proti delavskim interesom in da nastopa z nezasišano nesramnostjo. Zakaj smo imeli ta čut?

S podatki, ki smo jih mogli dobiti ugotavljamo, da so prispevki, upravni stroški in dajatve za zavarovanje delavcev, če se ne damo zavajati od goljufivih številok povojne valute nižji, kakor so bili pred vojno in sicer prvi, drugi, kakor tretji najmanj za eno tretjino nižji.

Pri tem položaju pa večina ljubljanskega okrožnega urada, o kateri sodelujejo tudi nesocialistični delavski zastopniki, odobrava reorganizacijske načrte, ki hočejo upravne stroške v taki izmeri znižati, da bo mogoče s tem prispevke znižati, dajatve pa še zvišati. Taki čudeži se dajo zapisati le v »Novo pravdo« — resnica pa mora biti vsa drugačna.

Nova kolesa teko vedno nerada. Priznavamo, da je treba tu marsikaj izgladiti in popraviti. Predno pa se bi k temu odločili, bi zahtevali številčno vsestransko podprt, s skušnjami v drugih krajih potrjen dokaz, da so nove spremembe res spremembe na bolje. (Nihče naj nam ne zameri, če smo proti poskusom eksperimentiranja, konservativni in previdni). Takega dokaza nam dosedaj ni nihče podal. Zato pa smo čitali od strani reformatorjev v časopisje vrženo dokazovanje, ki ni resno.

Če se nas uveri, da se da sedanji aparat zavarovanja delavcev izboljšati, bomo to toplo podprli, — ker socialni zavodi tudi po našem mnenju niso preskrbovalne institucije. Je pa brezprimerna drskost, ako govore in pišejo, da je zavod, ki plačuje svoje uradnike po 5000 K, svoje stare uradnike z rodbinami po 7000 K, preskrbovalna institucija in če zastopajo to mnenje ljudje, ki bi naj poskusili enkrat s tem živeti.

Ako se bo dalo z reorganizacijami kaj prihraniti, naj zavod v prvi vrsti svoje nastavljenec človeško plača. V drugi vrsti pa naj boleznino poviša.

Bolniški prispevek pa naj se zviša na predvojen normal. Seveda se morajo zvišati na ta predvojen normal tudi delavske plače.

A v teh smereh se zavarovanja ne skuša reformirati, — pač pa v smereh, ki kaže samo, do kam da smo že prišli. Da pa se najdejo tudi med delavstvom ljudje in listi, ki — tako postopno odkrito ali prikrito odobravajo, to je žalosten dokaz nezavednosti in nerazumevanja.

Za vlado ljudstva!

Enkrat je bila ena dražba. Na tej dražbi je izdrazil nek občinski predstojnik kos travnika in je plačal predpisane davčne pristojbine, — čeprav je kupil travnik samo pogojno, pod pogojem, da mu občani to odobro. Občani pa so to odklonili. Župan je hotel imeti sedaj pogojno plačane pristojbine nazaj. Davčni urad pa te stvari ni mogel sam urediti, ampak je moral napraviti prošnjo na ministrstvo v Beograd. Od tam se je ta prošnja čez par mesecev vrnila, sicer ugodno rešena toda kot debel akt, na kojega rešitvi je sodelovala cela kopa ljudi.

To je tipičen primer za zadevo, ki zahteva po svoji naravi lokalno rešitev,

ki se po modrosti naših zakonov ljudem v jezo in pohujšanje vendar centralno rešuje.

Socialisti nismo bili nikdar za tak centralizem.

Ko bi zdrava pamet v politiki kaj veljala, bi ne bilo ne centralizma, ne hujskanja z avtonomijo. Gospodarske vezi so temelj za politične oblike in te bi sledile gospodarstvu kar se začenja in končava v občini, to morajo opravljati občinarji sami. Isto merilo mora veljati tudi za okraj in isto za pokrajino.

Na čelu vseh teh samouprav bi morali stati od ljudstva izvoljeni uradni predstojniki.

Država bi morala čuvati nad to samoupravo samo v toliko, v kolikor je to v interesu mirnega sožitja teh samouprav potrebno.

Prava samouprava se začenja pri občini, nadaljuje pri okraju politični oblasti ali pokrajini. Iti pa mora še dalje, ako sešajo gospodarske niti in gospodarske vezi dalje.

Tudi v državi in še širše v svetu je treba uveljavljati besedo ljudstva. Naši avtonomisti pa bežijo domov za peč, — in pri tem nič ne vidijo, da vodijo vse niti našega gospodarstva v širši svet, tudi preko slovenskih mej.

Kaplani ostajajo seveda za pečjo, — potov v svet si mora iskati industrija, trgovina, zlasti pa delavstvo, — in ker ostajajo za pečjo, lahko pravijo: Pustite nam našo peč mi pa vam prepuščamo zato naše delavstvo in vse niti našega gospodarstva, v kolikor sega čez Kolpo in Sotlo.

Klerikalni avtonomizem prodaja žive ljudi za svojo strankarsko vlado in prepušča delavstvo svoji usodi.

Vsa ta igra je grda in ogabna. Ona pravi: tam izkoriščaj vse sužnje ti — samo da jih bom mogel izkoriščati tukaj deloma jaz. Kriči čez korupcijo, v centrali pa ji izigrava v roke oblast v državi. V opravičilo služi tem ljudem le njihova nevednost ki jim ne daje, da bi pogledali globlje v pogoje kapitalističnega gospodarstva.

Ko bi imeli o vsem tem le malo pojma, bi vedeli: kapitalizem drobi z železno doslednostjo vse dosedanje dru-

žabne omejitve. On razteza svoje roke preko občinskih, preko okrajnih mej, razteza pa jih z neizprosno doslednostjo tudi preko slovenskih mej.

Zato je treba uveljaviti besedo ljudstva tudi za največjega področja, ki jih obsega kapital.

Tudi v osrčju držav je treba streti prej ali slej militaristično kapitalistični kači glavo, tudi tam je treba postaviti vlado zaupnikov delovnega ljudstva. K temu cilju mora biti vravnana naša politika.

Kdor pa ljudstva, ki morajo to zgodovinsko nalogo rešiti, med seboj s hujskanjem razdvaja, ta ima temne namene, ta je črn, njega se delavstvo boji.

Prava ljudska vlada bo razmejitve med centralizmom in avtonomijo posameznih delov lahko našla, ker je ta meja po naravi stvari sama podana. Le tolpa pijavk je ne more najti, ker jo skrbi, kdo bi lahko ljudstvo izžemal, ne kako se dobro vlada. Razlogi so, da dvigamo, ko sega brezvestnost klerikalnih avtonomističnih hujskarij do neba visoko svoj čisti stari socialistični prapor:

Za vlado ljudstva — v vseh instancah! Za mir med narodi — da bodo mogli zmagati ujedineni narodi tudi v zadnji instanci in v središču države, Slovensko, hrvatsko in srbsko delavstvo bo izvedlo kot del internacionalne delavske in narodne zajednice svoje zadnje ideale in gre s prezirom preko vseh hujskarij, — ki omamljajo le muhe enodnevnice.

Socialno zavarovanje.

Pri izboranju uardništva je imelo ta kratko vodstvo res posebno srečo. Bilo je med njimi tudi nekoliko takih, ki se za njih službo niso zanimali, temveč so bili le na škodo urada. Toda s tem rizikom mora vsakdo računati. Ta riziko pa ni bil tako velik, ker je bil zdaleka odtehtan z drugimi res agilnimi in sposobnimi močmi, ki jih je urad dobil. In ravno temu dejstvu, da so bili uradniki sposobni, čeravno so izšli iz delavskih vrst, se je zahvaliti, da se je urad postavil na ono finančno podlago na kateri danes stoji. To uradništvo je delodajalce navadilo, da redno izvršuje svoje prijavnne dolžnosti, ter doseglo, da je 80—90 odstotkov zavarovanju zavezanega delavstva prijavljene in da so se vsi eksperimenti pri spreminjanju sistema poslovanja tako brezhibno obnesli. Vse to delo je izvršilo uradništvo poslovalnic, katero se hoče danes vkljub temu, da je svojo sposobnost dovolj jasno dokumentiralo z dosedanjo prakso — zapostavljati samo zaradi tega, ker izhaja iz delavskih vrst in stoji še danes v tesnem stiku z zavarovanim delavstvom. Pri Delavski zavarovalnici zoper nezgode in Pokojninskem zavodu za nameščence pa so bili nameščeni uradniki druge mentalitete, ki niso izhajali iz delavskih vrst. Kako sta ta dva zavoda poslovala mi ni treba na tem mestu omenjati, ker to je znano iz nešteti pritožb, najboljša pa je to znano onemu, ki je s tema zavodoma imel kaj opravila.

Po ustanovitvi Jugoslavije smo imeli trojne zakone v državi po katerih se je v posameznih pokrajinah izvajalo za varovanje delavcev. Treba je bilo torej te zakone izenačiti. Tako smo dobili za vso državo enoten zakon o zavarovanju delavcev od 14. maja 1922. Po tem zakonu se vrši zavarovanje zoper nezgode in bolezni skupno in se je zavarovanje centraliziralo za celo državo v Zagrebu, pozneje pa se ta centrala prenese v Beograd. V zakonu imamo določbo, da so zavodi nosilci zavarovanja ustrojeni na podlagi samouprave. V upravni in nadzorni odbor volijo svoje zastopstvo delodajalci in delojemalci in sicer paritetno, to se

pravi, vsaka grupa polovico zastopnikov. Zavodi socialnega zavarovanja so izključno delavski ter bi jih morali delavci sami upravljati. Delodajalci bi smeli kvečjemu izvajati nadzorstvo nad temi zavodi ne pa da imajo odločilno besedo, kakršno se jim je dalo s tem zakonom.

V Sloveniji smo dobili okrožni urad za zavarovanje delavcev, kot edinega nosilca soc. zavarovanja. Ta okrožni urad je pa podrejen osrednjemu uradu v Zagrebu, ter je le neka poslovalnica tega urada, razlikuje se od prejšnjih poslovalnic okr. boln. blagajne ljubljanske le v tem, da ima tudi svoj upravni in nadzorni odbor, ki je pa podrejen osrednjemu uradu v Zagrebu. Ker je moral okrožni urad predlagati centrali v Zagrebu razne mesečne izkaze se je moral prejšnji sistem poslovanja ukiniti. Po prejšnjem sistemu poslovanja teh izkazov ni bilo mogoče pravočasno predlagati, ker se je moralo v to potrebo gradivo najprej zbirati po poslovalnicah, ter nato šele sestaviti skupne izkaze. Vsled tega, ker izkazi niso bili pravočasno predloženi, se je slišalo veliko kritike, češ, da se ljubljanski okrožni urad »buni«, da se ne pokori odredbam osrednjega urada itd. Treba je bilo spraviti poslovanje v Sloveniji v sklad z odredbami zagrebške centrale in vsled tega se je poslovalnicam OUZD odvzelo vso evidenco in vse važnejše agende ter preneslo k centrali v Zagreb. Ljubljanske poslovalnice vršijo danes le kontrolo bolnikov in nadzorstvo nad delodajalci, ako vršijo svoje prijavnne dolžnosti. To delo je pa silne važnosti, ker je ravno od tega, kako se to nadzorstvo vrši in zakon v tem oziru izvaja, odvisna finančna moč zavoda in od tega pa naloge, katere mora zavod vršiti. Sliši se predloge, da se naj poslovalnice opusti, ker so svojo važnost že izgubile. Iz razlogov, ki sem jih prej navedel, zamore take predloge staviti človek, ki o celi stvari nima pojma, ter mu ves ustroj zavarovanja in razumevanja od strani delodajalcev in delojemalcev ni znano. Tak predlog more staviti edino lajik, nikdar pa ne strokovnjak, ki ima normalne mož-

gane in mu je na tem, da bo zavod uspeval in izvrševal svoje naloge.

Pozabiti ne smemo, da glavni namen soc. zavarovanja ni in ne sme biti zgolj podeljevanje podpor, toda tu je treba biti bolj dalekoviden. Treba je stremiti za tem, da se dosežejo sredstva s katerimi se bo zamoglo preprečiti bolezen že v njenem izvoru in ne to šele zdraviti potem ko se že pojavi. Dalje mora stremeti zavod za tem, da ponesrečenemu delavcu vrne čimprej njegovo delazmožnost, njegovo moč. Za vse to bo treba mnogo dragih naprav, treba bo imeti lastne zdravnike, ker le od teh smemo pričakovati, da se bodejo posvetili njih poslu tako, kot je to potrebno. Za vse to pa bo rabil zavod sredstev, ter torej ni vseeno ako delavec dela in pri tem še prejema podporo, in na ta način urad izkorišča, ali pa da delodajalec ne privajlja nameščencev itd. Boljše bi bilo, da se vodijo debate o zavarovanju vsega delavstva, malega obrtnika in malega posestnika, ki je skoro ravno tako zavarovanja potreben, kakor industrij-

ski delavec, kot da se piše o uradništvu, ki je svojo sposobnost dovolj jasno dokumentiralo s prakso tekom preteklih pet let. O nesposobnosti uradništva zavoda se piše po vseh časopisih, kakor o jari kači, ter ni tem napadom ne konca ne kraja samo zaradi tega, ker to uradništvo ne pripada po političnem prepričanju meščanskim strankam, odnosno, ker v urad ne uvaja partizanskega postopanja, kakršnega si želijo nekatere politične klike. Hoče se sposobno uradništvo reducirati zato da bi se izpraznila mesta, na katerih bi se namestilo partizane, s čemur bi se ob enem soc. zavarovanje onemogočilo, ker bi ti ne bili kos nalogam, katere je treba vršiti, in tako bi se ubilo dve muhi na en mah.

H koncu opozarjam delavske organizacije na vsa navedena dejstva, da stojijo na straži in pazijo, da ne bode delavstvo ponovno oropano svojih pravic, kakor je bilo pri izdelovanju zakona o zav. delavcev.

—0 —n.

Resolucije o zavarovanju delavcev.

I.

(Za odbor okrožnega urada v Ljubljani.)

Podpisani zaupniki v Strokovni komisiji za Slovenijo organiziranega ljubljanskega delavstva, zbrani na članskem sestanku dne 2. decembra t. l. so po referatu predstavnikov Strokovne komisije in Delavske zbornice

ugotovili:

1. da so znašali prispevki za bolniško zavarovanje, prenešeni v sedanjo valuto pred vojno v Zagrebu od 3.96 do 35 Din. V Ljubljani pa od 5.2 do 22.3 D, med tem ko znašajo po vojni od 0.72 do 14.40 Din in se skuša vkljub temu prispevke za bolniško zavarovanje znižati pod napačno motivacijo, da nalagajo ti prispevki obrti in industriji bremena ki se ne dajo prenašati.

2. Da se po vojni dajatve bolniškega zavarovanja za delavce niso povešale, ampak znatno znižale.

3. Da so znašali pred vojno upravni stroški bolniškega zavarovanja 20, celo 37 odstotkov prispevkov, med tem ko znašajo danes samo 15 odstotkov, če pa vpoštevamo znatno nižje brutodohodke, celo mnogo manj. Z ozirom na to

protestirajo,

da se razpravlja, ne samo od enega dela časopisja, ampak celo v merodajnih podjetniških krogih ta vprašanja s skrajno nerestnostjo in da so našle zahteve po znižanju bolniškega prispevka upoštevanje merodajnih faktorjev.

Zlasti pa obžalujejo, da so odobrili to za delavstvo izdajalsko akcijo tudi nekateri delavski zastopniki v zavarovalnih zavodih, ki so s svojim nastopom pripomogli, da se rešujejo ta pereča vprašanja preko zastopnikov Strokovne komisije, ki je zastopnica ogromne večine slovenskega delavstva

želimo,

da se resnični dostaki pri uradih za

zavarovanje delavcev odpravijo in bodo podprli vsako resno stremljenje v tej smeri.

Zahtevamo pa,

da se vporabijo eventualni prihranki iz reorganizacije in izboljšanja zavarovanja za izboljšanje gmotnega stanja nameščenstva, zlasti nižjega, in za povišanje dajatv.

Na drugi strani pa napovedujemo vsem stvarno neutemeljenim poskusom poslabšanja delavskega zavarovanja

neizprosni boj,

ki ga bo vsak posameznik izmed nas z vsemi močmi podprl.

II.

(Za Osrednji urad v Zagrebu.)

Z ozirom na nelojalno kritiko po časopisju, ki izvira iz socialnemu zavarovanju nasprotnih krogov, predlagamo Osrednjemu uradu za zavarovanje v Zagrebu, da sestavi komisijo praktičnih strokovnjakov, ki ugotove na podlagi lastnih izkušenj in zaslišavši na skupni anketi za stopnike uprav okrožnih uradov ter zastopnikov strokovnih organizacij mnenje glede organizacije uprav pri Osrednjem uradu in pri okrožnih uradih.

Organizirano delavstvo stoji absolutno na stališču, da morajo te uprave biti organizirane tako, da bodo ustrezale potrebam zavarovancev in uprave ter izpopolnjevale socialno zavarovanje.

Na razvoju socialnega zavarovanja je v prvi vrsti interesirano vse delavstvo, zaradi tega hoče imeti pri njem svoj upliv tudi zunaj odborov, med te mvečina teh odborov gazi očitno pridobljene in z zakonom ustanovljene pravice delavstva.

V Ljubljani, dne 2. decembra 1923.

Zaupniki Krajevnege medstrokovnega odbora GRSJ za Ljubljano in predkraje. (250 podpisov.)

Naša „Svoboda“.

(H kongresu.)

V soboto 8. in v nedeljo 9. t. m. se bo vršil izredni kongres naše kulturne organizacije »Svobode«.

Ze pri ustanovitvi »Vzajemnosti«, ki je bila predhodnica naše današnje »Svobode« je naš proletarijat spoznal, da mu je kulturna organizacija najmanj toliko potrebna, kakor strokovne, politične ali gospodarske organizacije. Zato se je oklenil te organizacije z vso silo in ono ljubeznijo, ki je potrebna za žrtvovanje.

Tik pred vojno je bila »Vzajemnost« po avstrijski vladi razpuščena, zato se je ustanovila v povojnem času »Svoboda«, ki je imela nadaljevati delo prejšnje Vzajemnosti.

Delovanje »Svobode« je bilo prva leta po vojni jako živo. Vendar je bilo v njenem delovanju vedno opažati pomanjkanje sistematičnega in premišljenega načrta. Izobrazba delavstva se ni vršila organizatorično, temveč so bile prepuščene posamezne podružnice samemu sebi. Videli smo sicer mnogo dobre volje pri funkcionalnih posameznih podružnicah, a manjkala jim je močna zaslomba iz centrale, ki naj bi njihovo kulturno delovanje usmerila v določeno smer. Zlasti pri telovadbi na vsedelavskem zletu v

Mariboru se je pokazalo kako zelo je pomanjkovalo enotne vzgoje.

To so bili glavni vzroki, da je prispevalo lansko leto delovanje »Svobode« na mrtvo točko in v krizo. Na kongresu, ki se je vršil letos 22. aprila se je ta kriza čisto jasno pokazala. Med raznimi podružnicami je bilo tako malo duhovnega stika in tako malo smisla za celoto, da bi se bil kongres skoro razšel, ker se delegati pri enem samem komaj važnem vprašanju niso mogli sporazumeti. (Vprašanje imena.)

To nesrečo smo preprečili na ta način, da smo preložili sklepanje o tej točki na izredni kongres, ki se bo vršil prihodnjo nedeljo.

V nov centralni odbor so bili izvoljeni po veliki večini sami mladi sodrugi, ki so pokazali veliko dobre volje in požrtvovalnosti do kulturnega dela. Ne da bi hoteli pretiravati, vendar more vsak vsaj napol objektivno človek priznati, da je bilo delovanje pod vodstvom tega centralnega odbora potrojeno. Cela vrsta že napol razpadlih podružnic je bila v tej dobi zopet oživljena. Uvedel se je enoten sistem, ki je zlasti pri telovadnih enotah dosegel jako lepe uspehe.

Veliko važnost je polagal centralni odbor nato, da poživi med članstvom čut do izpolnjevanja dolžnosti napram organizaciji. Pri zbiranju statističnih podatkov je pa centralni odbor oral ledino, vendar bo iz poročila tajnikovega razvidno, da tudi napor v tej smeri ni bil zastoj.

Krona delovanja centralnega odbora pa pomeni to, da je setavil za posamezne podzveze in za celo zvezo pravilnike, ki bodo predloženi kongresu v potrditev. S tem, da je delovanje posameznih podzvez in cele organizacije predvideno v posameznih pravilnikih, je naši »Svobodi« podan tudi načrt za enotno delovanje.

S financami je imel centralni odbor res silne težave. Obračunavanje podruž-

nic je bilo popolnoma neurejeno in organizacija je živela od darov gospodarskih organizacij. Ob času, ko je prevzel sedanji centralni odbor upravo organizacije v svoje roke, so pa ti viri nenadoma odpovedali. Teško je bilo dobiti ravnotežje vsled te nenadne spremembe. Na eni strani se podružnice niso zavedale svoje dolžnosti, na drugi strani so bile pa nenadoma ustavljene vse podpore od katerih je organizacija preje živela.

Ali preboleli smo tudi to in danes gledamo s ponosom na svoje delo, ki je iz lastnih moči napravilo soliden temelj naši kulturni organizaciji.

K zaključku lahko rečemo: »Svobodi« so ustvarjeni solidni temelji, kongres ki se v nedeljo vrši pomeni mejnik iz slabšega na boljše.

Politični pregled.

NOTRANJA POLITIKA.

NARODNA SKUPŠČINA

je zopet začela z zasедanjem. Na prvi seji ji je predložil minister Trifković zakon o uredbi uradnikov. Zbornica je izvolila poseben odbor, ki bo ta zakon proučil. Nadalje je sprejela zbornica kot nujen predlog ministra za trgovino in industrijo, da se osnuje brodersko društvo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Finančni minister je predložil proračunski zakon za tekoče leto in zakon o posojilu 300 milijonov frankov, ki ga najme naša država v Franciji, za nabavo novih pušk in kanonov.

Pri proračunski razpravi se je pričela debata o nadaljnjem obstoju ministrstva za socialno politiko. Tu nekateri meščanske stranke govore proti ukinitvi. V odseku je sprejet nov zakon o srednjih šolah. S tem pride do potrebne izenačenja srednješolskega pouka v državi.

ZUNANJA POLITIKA.

OGRSKA

se namerava obnoviti na sličen način, kakor Avstrija. Dobiti ima neodvisno banko za izdajanje novčanic in komisarija »Zveze narodov« s sličnimi pooblastili, kakor jih ima v Avstriji dr. Zimmermann. Ogrska dobi tudi mednarodno posojilo. Za to posojilo bo zastavila dohodke od carin, tobačnega monopola in trošarine na sladkor. Z ozirom na reparacijske obveze Ogrske se ima najti sporazum med Ogrsko in sosednimi državami.

NEMŠKI INDUSTRIJCI

so se po dolgem obotavljanju končno vendarle pogodili s Francijo. Zavezali so se dajati 18 odstotkov vse premovalne produkcije v revirju brezplačno reparacijski komisiji. S tem je pasivni odpor v Porurju končan, Francozi pa so zaenkrat dosegli namen, ki so si ga stavili ob zasédbi Porurja.

Dnevne vesti.

Socialno zavarovanje ogroženo. Danes je že povsem jasno, da imajo podjetniki namen poslabšati socialno zavarovanje. Znižati hočejo najprej prispevke, potem pa še dajatve obnemem pa se maščevati nad nameščenci s tem, da potisnejo njihove plače globoko pod eksistenčni minimum. Zadnjič smo dokazali, da je gonja zoper socialno zavarovanje postavljena na smešne, neresnične trditve, ker to, kar zakon zahteva in kar tudi dejansko mora biti kot podlaga za smotreno izvedbo socialnega zavarovanja, se ne more odpraviti ali omejevati na tako bedast način, kakor zahtevajo polemike in tiste resolucije, ki so jih podjetniki objavili. Za socialno zavarovanje se mora ustvariti urad, ki posluje, izdeluje statistike in obenem študira, kako naj se zavarovanje še izpopolni in razširi. Zavarovanje je danes potreba, socialna potreba. Prispevki so sedaj na videz visoki ker so plače v sorazmerju do 30 odstotkov nižje, kakor so bile pred vojno. Enako so sorazmerno nižji tudi zavarovalni prispevki, dočim so vsi produkti pri nas 30 odstotkov dražji kakor po drugih državah. Tu govoriti torej o tem da socialno zavarovanje uničuje obrt in industrijo, je navadna farbarija. Vrhutega je pa tudi treba uvesti v smislu zakona za zavarovanje delavcev leta 1925 zavarovanje za starost in onemoglost. V današnjih razmerah je to vprašanje nujna zahteva delavstva. Podjetniki pa nameravajo preprečiti tudi to zavarovanje, češ, naj pogine na cesti le-

nuh, ki je sicer delal vse življenje kapitalistom pa si ni nič »prihranil«. Tako nesramnost imajo danes ljudje ki brezmejno odirajo delavce v svojih podjetjih po 30, 40 ali celo 50 let! Gospodje naj bi rajše povedali koliko plače imajo sami kako so si pridobili svoje milijone, kdo jim jih je zaslužil ali koga so ogoljufali, potem bomo pa govorili dalje. Boj proti socialnemu zavarovanju je nepošten, nesocialen, brutalen in očitno ofenziva proti delavstvu, ki še daleč nima tistih plač, tistih socialnih ustanov, kakor jih ima delavstvo po drugih državah. Delavci zavrnilimo ta napad. Naš boj na nož je upravičen! Napraviti hočejo iz nas samo še večje berače, ki bomo umirali gladu in bede v boleznih in starosti brez vsakršnega varstva po cestah, kapitalisti pa se nam bodo rogali, češ, kakšni tepci, da ne znajo braniti niti svojih pridobljenih pravic!

Obstoj poslovalnic socialnega zavarovanja, ki jih je bilo doslej 19 v Sloveniji, je že tudi ogrožen. Demokrati, kakor čitamo v njihovih listih, jih nameravajo odpraviti. Za delavstvo pa to ni vseeno. Tudi podjetniki so sprejemali resolucije v katerih zahtevajo izpopolnitev obstoječih in ustanovitev še novih poslovalnic. Poslovalnice so absolutno potrebne iz večjih razlogov, in sicer kot zavodi v katerih dobivajo člani in delodajalci pojasnila in prejš ali slej se bode moralo zopet uvesti izplačevanje hrane pri njih, ker je to za delavce bolj pripravno, ki potrebujejo majhno podpo-

ro takoj. Soc. zavarovanje ima pa tudi namen ustanoviti zdravniške ambulato-rije v večjih mestih in industrijskih kra-jih. Ta namen se mora izvesti, če ima za-varovanje res namen pomagati bolnemu delavcu potem se morajo preskrbeti tudi potrebni pomočki za specialno zdravlje-nje vsaj povsod tam kjer je več delav-stva ker socialno zavarovanje res ni sa-mo zato tukaj, da bi podjetniki mesarili na njem, ampak se mora modernó izpo-polniti in dovršiti. Leta 1925 se izvede zavarovanje za starost. Tudi za ta primer bodo dobro služile. In še en splošen raz-log je, ki zahteva, da se poslovalnice iz-popolnijo ne pa odpravijo. Ministrstvo za socialno politiko namerava naložiti ob-stoječim poslovalnicam tudi posredova-nje dela v področju posredovalnice dela, kar bi bil velik napredek v tej panogi. Ako pregledamo samo ta dejstva so že taka, ki absolutno govore za ohranitev poslovalnic. Vsekakor pa moramo nagla-siti, da hočejo podjetniki odpraviti po-slovalnice, ker hočejo biti svobodni; ni jim všeč, da se jih nadzira, če ne prigla-sajo delavcev, če ne izvršujejo varnost-njih naprav itd. ne pomislijo pa pri tem koliko zmešnjav in pisarij bo to povzro-čilo, ki so nepotrebne, če dobi prizadeti pojasnila na kraju. V tem namenu vidimo zloben naklep podjetnikov, ki hočejo na vsak način poslabšati zavarovanje iz po-litičnih namenov in zato, da bi prihranili vsak par firkov na leto. Delavstvo se mora temu odločno upreti.

Konkordat sklepa Jugoslavija z Vati-kanom. Požajanja se vrše že dalje časa. Konkordat ali pogodba med državo SHS in katoliško cerkvijo bo dajala tej cer-kvi predprave v državi. Vsa ta stvar je pa s pravnega stališča nekoliko čud-na. Buržoazni državi se ne čudimo, če sklepa pogodbe s tujimi državami v tr-govskih in političnih stvareh, da pa sklepa tudi pogodbo s cerkvijo, ki ni drž-avi enak partner, to je pa nekaj nelo-gičnega in ne more imeti prav nobene-ga drugega namena, kakor da podkupi država cerkev s koncesijami, da ta drž-avo politično podpira. Socialisti in tudi umrli voditelj krščanskih socialcev dr. Krek so vedno izjavljali, da se mora po vseh državah izvesti ločitev cerkve od države. Kljub temu se pa dobe še danes državniki, ki kupujejo cerkev za svoje namene, cerkev, ki se prodaja politič-nim namenom te ali one države. Tudi to, da ni nikogar, ki bi se odločno izrekel proti konkordatu, je znak propalosti smotrene politike vseh meščanskih strank.

Izdatki za militarizem. Povodom četr-te seje sveta Zveze narodov o medna-rodnem oboroževanju se je podalo po-novno poročilo. V prvem delu tega po-ročila se navajajo statistični podatki o oboroženi sili v posameznih državah, v drugem delu pa se navajajo izdatki. Za narodno obrambo glasom proračunov posameznih držav v letu 1921 do 1923. Poročilo navaja podatke iz 17 držav. Iz njega sledi, da napreduje militarizem zlasti naglo v dveh državah, — to je v Čehoslovaški in na Poljskem. Češka iz-daje za vojsko letno 3 milijarde češko-slovaških kron. V letih 1921, 1922 in 1923 so se povečali izdatki kakor 100 proti 128 in 147. Poljska izdaja za vojsko letno nad poldrug bilijon poljskih mark. Proračun za vojsko se je večal v razmer-

ju kakor 100 proti 110 in 235! Pri primer-javi se je padanje ali porast vrednosti vpoštevala tako da so navedene številke točne. V Ameriki, Belgiji in v Italiji so ostali izdatki za vojsko na dosedanji vi-šini, — v Afriki, Kanadi, na Danskem, Francoskem, Norveškem, Angleškem, v Švici in na Švedskem pa so padli. Ju-goslavija za to mednarodno primerjavo ne daje podatkov. Drugače bi se vseka-kor videlo, da gre naša država isto pot, kakor Češka in Poljska.

Nečuvven škandal. Delavec N. N. na Muti iz tamkajšnje tovarne se je priglasil prepozno k vojakom, ker mu niso dostavili glasovnice. Ko je prišel v Celje so ga imeli en teden zaprtega, brez hrane, v lahki letni obleki. Vsega premrzlega in gladnega je ekskortiral vojak v na hrbtu z verigo in žico zvezanimi rokami. Ob-činstvo na kolodvoru v Celju se je v gru-čah škandaliziralo nad tem nečuvvenim barbarstvom. Osební podatki o tem škandalu so nam na razpolago. Čuli smo opazke, ki jih ne bomo ponavljali, ki pa glasno pričajo, kako znajo negovati na-ši vojaški krogi ljubezen do »domovine«.

Strašna poplava. Nenadoma zapadli sneg in za njim topel dež je povzročil silne poplave. Reke so se spremenile v veleteke in majhni studenčki v velike hudournike. Ljubljansko barje se je spre-menilo v veliko jezero. Na Gorenjskem je odnesla Sava in druge reke celo vrsto lesenih mostov, lesa in drugih predmet-ov. Dosegla je celo tako višino, da je raztrgala železniško progo pri Podnartu. Vedna moč je bila tako velika, da je ru-vala drevesa in brzojavne drogove. Pro-met na gorenjski progi je prekinjen. Tu-di Savinja in Voglajna sta mogočno na-rastli ter poplavili vso okolico Celja ta-ko da je zgedalo mesto kot otok na mor-ju. Savska dolina od Zaloga proti Zida-nemu mostu tvori veličasten pogled na razbesnelo Savo. Na mnogih mestih do-seza voda železniško progo in mnoge ču-vajnice so od vode popolnoma obdane. Železniški tir med Zidanim mostom in Zagrebom je bil pri Brezicah pretrgan in tako poškodovan, da je bila zveza med Ljubljano in Zagrebom mogoča le po dolenjski progi preko Karlovca. Krško polje je popolnoma pod vodo. Voda sega celo do predmestnih hiš v Krškem. Tudi po Hrvaškem zlasti okoli Zagreba je napravila narasla Sava velikansko škodo. Ista poročila so prihajala iz Do-lenjskega, kjer je Krka na več mestih prestopila bregove. Zlasti Kostanjevica je popolnoma odrezana od ostalega svet-a.

Gospodarska škoda, ki jo je povzro-čila povodenj sicer še ni precenjena, vendar bo znašala mnogo milijonov. O sličnih poplavah poročajo tudi iz Italije, kjer so nekatera mesta popolnoma pod vodo. Zadnja poročila nam prinašajo vesti, da vode nekoliko upadajo in je verjetno, da je najhujše že prestano. Ka-kor poročajo so se pri reševalnih delih zelo dobro izkazali ognjegasci, ki so sto-pili na celi črti v akcijo. Reševalnega dela so se udeležili tudi vojniki.

Za velikega župana ljubljanske ob-lasti je najbolj pripraven poslovodja del-niške družbe Vinea, ki se peča s trgovino in proizvodnjo vina in alkoholnih pi-jajč. — Tako zatrjuje meščansko časo-pisje. Res je, veliki župan mora biti naše gore list. Zato ex — to se pravi do dna!

je fundiral na dobičkanosne delnice ki so rasle v vrednosti z neumnostjo in ne-zavednostjo ljudstva.

Dr. Ivan Tavčar, ki je imel do svoje smrti večino delnic Narodne tiskarne v svojih rokah, je v oporoki, ki naj bi bila sveta vsaj narodnjakarjem izrazil željo, da delnice ne postanejo predmet špekulacije, marveč služijo kot narodna last narodnim, državnim interesom.

Pa kaj je drugim »narodnim budite-ljem« mari oporoka moža, ki ga nevrred-no vlačijo po svojih zobeh! Kaj to briga ljudi, ki identificirajo narod s svojo kli-ko, ki istovetijo narodne interese z in-teresi klike. Narod predstavlja klika egoističnih ogabnih ljudi, ki naj izvrše Tavčarjevo oporoko, ki naj nadaljujejo Tavčarjevo delo. Kako smešno in žalo-stno. Arko je Žerjavu za storjene usluge v trgovskih, kupčijskih, špekulacijskih poslih baje hvale dolžan. Kaj ni za po-slovnega človeka najcenejše, da se z na-rodovim premoženjem svojemu upniku oddolži! In to je Arko storiti sklenil, in Praprotnik to transakcijo izvedel. Žer-jav pa zazna, snuje v svojih analih nov uspeh za naprednost, narodnost in dr-žavotvornost.

Res je, da tudi Ravnihar in njegova okolica ni Tavčarjevi oporoki primerno upravljala njegovo zapuščino. Blatenje, napadanje je bilo nadaljevanje Tavčar-jevega dela. —

Delnice bodo rasle v vrednosti, po-rasle bodo dividende, vse na račun do-morodnih čustev, na račun neumnosti in nevednosti. Taka je pač narodnost ka-pitalističnega razreda, ki v obrambo ka-pitalizma vara ljudi s svetim narodnim navdušenjem.

Vič-Glince. Včeraj smo pokopali na šega sodruga Matija Škerlja. Imenova-ni je preminul v najlepši, moški dobi 45 let in je bil naš dolgoletni, zvest sotrud-nik in član strokovne organizacije to-bačnih delavcev. Viški delavci ga ohrani-mo v hvaležnem spominu. Teško pri-zadeti rodbini naše iskreno sožalje!

CELJSKO OKROŽJE.

Iz seje občinskega sveta celjskega. V sredo dne 21. novembra se je vršila seja občinskega sveta, na kateri se je sklenil proračun za leto 1924. Poroče-valet finančnega odseka dr. Božič pov-darja uvodoma, da je to zadnji prora-čun, ki ga obravnava sedanji občinski svet v svoji funkcijski dobi. Občinski odborniki celjskega mesta so pokazali doslej, da želijo svojemu mestu procvit in razmah, zato jim je bilo gotovo tež-ko črtati marsikatero postavko iz pro-računa za nove projekte radi prevelike-ga deficita. Skupne potrebščine znaša-jo Din 3.471.113,00, sklenjeno pokritje znaša v skupni svoti Din 3.462.280,00, ostane še primanjkljaja Din 8.833,00 Po dolgotrajnem in vsestranskem po-ročilu g. dr. Božiča je dobil besedo s. Koren, ki je govoril v imenu socialistič-nega kluba sledeče: Naša stranka je po dveh svojih članih v finančnem odseku zastopana in je na proračunu sodelo-vala, tako, da imamo v celi elaborat vpogled ter smo se na klubovi seji od-ločili glasovati za proračun. To pa ne zato, ker nas je danes g. referent v svo-jem uvodu vsestransko pohvalil kot raz-sodne ljudi, ki so v svoji funkcijski do-bi znali stvarno soodločevati, temveč za to, ker smo se sami prepričali, in ker smo imeli priložnost sodelovanja. Mi se tudi ne bomo dali motiti od strani šaljih poročevalcev, ki pišejo celjske novice v »Jutranje Novosti«, katerim bi se dopadlo da bi delali opozicijo za vsako ceno. Znani se bomo branili, če bomo videli za to danó potrebo. Znali bomo postaviti naše sile, kadar bomo videli, da je to potrebno in v korist ob-činskega prebivalstva. Danes se že jas-no vidi, da se polagama na občinsko-gospodarskem polju konsolidiramo, da smo h konsolidaciji tudi mi mnogo pri-pomogli, to je naša čista zavest. Iz pro-računskega naslova bi imeli in tudi imamo marsikaj povedati. To kar pa povemo naj bo stvarno in nikakor go-vor skozi okno. Proračun za leto 1924 izkazuje velikanski primanjkljaj za ka-terega je bilo treba najti pokritja. Mi iz naše strani bi radi videli, da bi bile nekatere postavke še višje. Tako na-primer oskrba revežev. Nadalje ho-čem omeniti izdatke za šolstvo in to za to, ker je bil v finančnem odseku kle-rikalec g. Janič mnenja, da so šolske zahteve pretirane in prevelike. Mi pa vidimo, da še naše šolstvo daleko ni na

isti višini, kakor bi prav za prav moralo biti. Omenim samo, koliko več bi bilo potrebno če bi hoteli šoloobveznim rev-nim otrokom, ki prihajajo z lačnimi želodčki v šolo dati samo opoldan pre-žgano juho in košček kruha, kar bi bila prav za prav naša dolžnost. Kje pa je še oskrba zdravja itd. vse to v šolskem proračunu pogrešamo. Ena največjih postavk v proračunu so občinske obvez-nosti v skupni svoti Din 392.824,00, to je primanjkljaj ki ga je treba vsako leto obnavljati tako dolgo dokler se ne bodo znižali občinski dolgovi. Sklepali smo svoječasno, da prodamo nekatere hiše in posestva na Lanovžu in da se bo z izkupičkom krilo del občinskih dolgov. Danes pa vidimo v proračunu postavke, ki izvirajo iz tega naslova, dasi jih je občina kratkotalo izposodila za tekoče izdatke v znesku Din 309.500. Ravno tako je s posojilom, ki si ga je občinska uprava svoječasno izposodila za zida-nje stanovanjskega poslopja v znesku Din 250.000. S tem izposojenim denar-jem se je nabavilo za nameravano zgradbo opeke in apna. Ker pa se je pozneje izkazalo, da občina ne more dobiti vsega posojila, ki bi ga rabila za celotno izvršenje sklenjenega načrta, se je opeko in apno zopet prodalo, am-pak namesto, da bi se izposojen denar vrnil, vidimo, da si ga je občinska upra-va obdržala, kot posojilo za izdatke te-kočih računov. To se v bodoče pod no-benimi pogoji ne sme več vršiti. Ra-čunski oddelek mora skrbeti, da se bo ta denar vrnil, odnosno odplačali dol-govi. (Splošno odobravanje.) Debate so se še udeležili klerikalec dr. Ogrizek, kateri je v zadnjem času tako skupne seje, kakor tudi odsekov, pridno zane-marjal ter je bil očitno od strani svo-jega klubovega pristaša nič ali eno-stransko podučen. Napadel je Drama-tično društvo, češ, da ne da klerikal-cem gledališča na razpolago. Želi, da se mora občinsko delavstvo reducirati ter kritizira mestno uradništvo, da pre-malo dela, vsled česar je treba tako velikega aparata. Značilno je, da so NSS že čisto zmznili; od vseh sta bila na seji samo dva, katera sta sedela ka-kor da bi jih bilo dvorani strah. Lepa in zanesljiva koalicija demokratov. V svrhu pokritja se je sklenilo pobirati sledeče davke in doklade: 120 odstot. obč. doklade od najmarine, 160 odstot. od zemljarine, 250 odstot. obč. pridob-nine, 250 odstot. od posebne pridobni-ne, 250 odstot. doklade od rentnine. Samostojne pristojbine, in naklade 10 odstot. najemniški vinar, 4 odstot. ka-nalska pristojbina, pasji davek 100 Din od vsakega psa. za podelitev domovin-stva obč. taksa v smislu obstoječe na-redbe pokrajinske uprave v dosedanji višini, občinsko davščino na vozila (av-tomobile, autocikle in kolesa, slednje po 10 Din letno, obč. davščino na hotel ska prenočišča kakor dosedaj, obč. dav-ščino od ponočnega obiska gostiln in kavarn, na veselilne vstopnice po do-sedanji višini, od prirastka na vrednosti nepremičnin, stojnina na trgu po tarifu, ki se zviša za 100 odstot. odnosno na sejmišču za 200 odstot. Na novo se skle-ne pobirati občinsko davščino na celj-skem kolodvoru za natovorjeno ali iz-tovorjeno blago ali na to postajo kot namembno postajo poslano in na kolo-dvorskih blagajnah manipulirano bla-go in sicer: od prtljage vsak komad do 50 kg 50 para, komad nad 50 kg 1 Din in od ostalega brzovoznega in sporo-voznega tovora pa od vsakega kg 0,075 para z zaokroženjem, kakor pri železniški tovarnici, pri čemur so to-vori drž. erarja in za račun mestne ob-čine izvzeti. Za živali ne glede na šte-vilo od vagona Din 75. Nadalje užitnin ske naklade in sicer od vina in vinskega mošta Din 1,25 od litra, od piva Din 0,75 od litra, od žganja in likerjev 5 Din od litra. Iz navedenih virov se bo skupno stekalo v občinsko blagajno Din 3.462.280,00.

Redni letni občni zbor. Krajevna or-ganizacija SSJ v Celju, sklicuje za pri-hodnjo nedeljo dne 16. decembra redni letni občni zbor v gostilni pri Janžeku v Zakresiji s pričetkom točno ob 9. uri do-poldne. Z ozirom na važnost dnevnega reda, ki se bo ob tej priliki obravnaval, je dolžnost vsakega člana SSJ v Celju, da se občnega zbora sigurno udeleži. Vsak pa mora prinesiti člansko izkaznico seboj, sicer vstop ni dovoljen.

Diskusijski večer. Vsak četrtek se vrši diskusijski večer s pričetkom ob 19.

Dopisi.

LJUBLJANSKO OKROŽJE.

Klub neodvisnih delavcev v občinskem svetu ljubljanskem je sklenil iz-stopiti iz delovne večine iz dejansko malenkostnega razloga, o katerem bo-mo še posebej poročali. Značilno je pa, da stopajo neodvisni v opozicijo takrat, ko je še v delu službena pragmatika za mestne delavce in nameščence ter pro-račun za bodoče leto. Sklep tega kluba je torej v direktnem nasprotju z in-teresi ljubljanskega delavstva, ki ga v tem trenutku puste na cedilu. Proračun je zlasti važen tudi zaradi ustanovitve socialnega odseka, ki potrebuje primer-nih dotacij. Poleg tega ima izvesti ob-činski svet še več važnih problemov, katerih izvedba se s tem korakom ne-odvisnih utegne oteževati. To je kršite-v lojalnega delovnega dogovora.

Ljubljana. (Zborovanje zaupnikov strokovnih organizacij.) V nedeljo se je vršilo v Ljubljani lepo obiskano član-sko zborovanje zaupnikov strokovnih organizacij, ki ga je sklical Krajevni

medstrokovni odbor GRSJ za Ljublja-no in predkraje. Navzočih je bilo nad 250 zaupnikov. Po temeljitih referatih s. Svetka in s. dr. Likarja so se zaup-niki soglasno pridružili protestni reso-luciji Strokovne komisije proti socialni reakciji in ukinitvi ministrstva za so-cialno politiko. Posebno pažnjo je po-svetilo zborovanje reformnim poizku-som v odboru ljubljanskega okrožnega urada za zavarovanje delavcev, ki gro-zje zavarovanje delavcev poslabšati mesto izboljšati, ker začenjajo svoje reformno delo z napačnimi predpostav-kami. Tozedeveno so se sprejele in od vseh navzočih zaupnikov lasnoročno podpisale priložene resolucije, ki jih priobčujemo s prošnjo, da razmišlja o stvari tudi delavstvo drugih krajev in da se resolucijam pridruži.

Demokratska čustva v zdravij valuti. »Slovenski Narod je imel v zakupu narodno edinstvo, državno edinstvo, slovansko bratstvo, vseslovansko idejo in vse, to bo krasno. Vse te lepe reči pa

uri v gostilni Janžek v Zakresiji. Ker je bilo nekaterim sodrugom v dosedanem prostoru kamor smo zahajali, preoddaljeno, smo z ozirom na slabo pot njim na ljubo spremenili lokal, tako, da ni več vzroka, da bi diskusijskih večerov ne mogli posečati Kar se bo čez to zimo predavalo deloma o raznih zakonih, o katerih mora brezpogojno biti vsak član naše stranke poučen, je torej v interesu vsakega posameznika samega, da ne ostaja od diskusij.

Diskusijski večer v Štorah v gostilni g. Krevlna vsako soboto s pričetkom ob 7. uri zvečer. Isto kar velja za celjske sodruge velja tudi za sodruge v Štorah. Ukaželjni delavci prihajajte redno. Ko bodeš iz znanstvenega stališča spoznal socialistično idejo potem bodeš lahko delal tudi praktično ter za socializem deloval.

Občinska seja občine okolica Celje. Občinska seja se vrši v nedeljo ob pol 9. uri dopoldne. Dnevni red važen.

Šoštanj. Pri nas imajo fantje tisto staro navado, da imajo zabave na domovih in tako veselico je tudi M. Železnik priredila. V to družbo so bili povabljeni fantje in sosedi in med njimi tudi podpisani Franc Leskošek. Vsega tega ne kritiziramo, samo ko bi se bili tam pravilno obnašali. Pa na večer, ko so bili pijani in so ob pamet prišli, so začeli eden drugega zbadati in eden izmed njih je začel: Kdor je rdeč, mora biti danes rdeč. Tako je šlo celo noč naprej. Zato opozarjam vse mlade člane »Svobode« v Šoštanju, da se ne spuščajo v take klerikalne družbe in da se držijo rajše svoje kulturne organizacije Svobode, ki jim bo preskrbela bolj pošteno zabavo. — Naprej, naprej, — naj robstva moč — razbije duha meč! — Franc Leskošek.

Apnenik v Pečevniku pri Celju. Te dni je bil iz apnenika odpuščen iz dela sodrug Lovrenc Filipič, zgolj radi tega, ker se je pri nekem zborovanju pritožil, da podjetje preveč odteguje na prispevkih za bolniško zavarovanje. Takoj nato dobil je odpoved in sedaj je stari mož brez dela, ker se je upravičeno pritožil radi zlorabljanja zakona za bolniško in nezgodno zavarovanje. Videli bomo, kdo se bo za tega sodruga zavzel. Dolžnost oblasti bi bila, da take stvari prepreči, ker ni zahteval drugega, kakor to, da se bolniški prispevki odtegujejo le po predpisu zakona za zavarovanje delavcev.

Opozarjamo okrožni urad za zavarovanje delavcev, da pazi na taka podjetja in ne štedi denarja tam, kjer ni potreba. Zakaj ni stalno nastavljen v takem okrožju kakor je celjsko, en obratni nadzornik, ki bi nadzoroval podjetja, kako se zakon o zavarovanju delavcev izvršuje. Prepričani smo, da je mnogo delavstva, ki spada po zakonu v bolniško in nezgodno zavarovanje, brez vsake za-

ščite v slučaju bolezni ali nezgode, ker ni zavarovano. In isto je tudi pri obratih ki imajo delavstvo sicer zavarovano, ali potreba bi se bilo od časa do časa prepričati, ali so tudi pravilno zavarovani. Zakaj so v zakonu predpisane točke, na katere se lahko zavod za zavarovanje delavcev sklicuje, zakaj morajo podjetniki shranjevati vse mezdne zapiske, če jih nikdar noben ne pregleda. Če bi se to izvajalo, ne bi se danes temu sodruhu godila krivica, ker se je skliceval na prepis zakona, da je danes brez dela in to ravno na zimo. Delavstvo pa opozarjamo, da se vendar enkrat zaveda, da se je kapitalizem vrgel z vso silo nad delavstvo, da ga izkorišča na vse načine ter da ga preganja v bedi in lakoti iz kraja v kraj. Kdo je temu kriv? Delavstvo samo, ker namesto, da bi se z vso silo oprijelo svojih organizacij, iste sabotira ali radi osebnosti ali radi prispevkov, ki se mu zde previsoki. Ali pre priča se bo vsak posameznik, da ne bo šlo brez organizacije, brez sile v solidarnosti, če hoče obdržati vsaj te pravice, ki jih je že imelo. Močnih sil bo treba, da bomo branili svoje interese, zavednosti in solidarnosti. Razdralce pa stran od nas. Izdajice solidarnosti in discipline pa iztrebite iz svojih vrst do zadnjega. Ko boste prišli do tega, se vam ne bo godilo tako, kakor se danes temu sodruhu, kateremu ste vi, ne samo tam zaposleni, ampak tudi delavstvo iz drugih tvrdki sokrivi, ker ne znate braniti svojih pravic. Proč z osebnostmi. Pojdimo k stvari za resna vprašanja.

Koncert »Svobode« v Celju. Pevski odsek mariborske »Svobode« priredi dne 15. decembra t. l. ob 8. uri v celjskem Narodnem domu koncert pod vodstvom prof. Hladkyja in s sodelovanjem opernega pevca g. Rumpelna ter gospe Radove s spremljevanjem na klavirju g. prof. Hladky. Program objavimo v prihodnji številki.

MARIBORSKO OKROŽJE.

Socialistični uspehi v Mariboru. Socialistični občinski klub v Mariboru je za prihodnjo poslovno leto v občini mariborski v proračunu izposloval podpore za šolske knjige revnih otrok 100.000 D, za prehrano 300 otrok ki bodo dobili nekaj mesecev opoldne dobro juho in kruh znesek 100.000 Din. Za obleko ubogih otrok bo občina plačala 37.000 Din.

G. Grašiču v album. Če novopečeni radikal g. Grašič v Jutranjih Novostih 1. decembra izjavlja, da je kot bivši socialist bil vedno nasproten slovanskemu pokretu, potem le izpričuje, da je bil nemško nacionalni šovinist, — nikdar pa socialist. Gotovo, bilo je tudi takih tičev v bivši avstrijski soc. demokratiški stranki, a večina se je krepko borila za socialistična načela ki ne poznajo nacio-

nalizma, bodisi nemškega ali velesrbskega. Torej g. Grašič je sam sebi napisal ubožno spričevalo, pa njegova izjava bi pomenila lepo spreobrnjenje spokornika, ako ne bi obenem lepo zapel slave radikalom — buržujem.

Delavci v Mariboru pozor! Krajevna organizacija Socialistične stranke v Mariboru sklicuje za nedeljo dne 9. decembra ob pol 10. uri dopold. v dvorano Kazine javen shod z sledečim dnevnim redom: 1. Občinska politika. 2. Protest proti nameravani ukinitvi občinske samouprave. Sodrugi in sodružice vsi na shod! Na shodu bodo poročali sodrugi občinski svetniki o svojem delovanju v mariborskem občinskem svetu. Odbor.

Seja krajev. medstrok. odbora bo v torek, dne 11. decembra ob pol 8. uri zvečer. Polnoštevilna udeležba in točnost dolžnost vseh članov. Tajništvo.

»Ljudska knjižnica« v Mariboru Narodni dom I. izposojeje knjige ob četrtkih od pol 19. do pol 20, ob sobotah od 18—19 ure in ob nedeljah od pol 10. do pol 11. ure. Dostop je vsakomur prost. Vstopnina z legitimacijo vred 7 Din. Delavci segajte po znanstvenih knjigah.

Pobrežje. Preteklo soboto se je pri nas vršil sestanek članov politične organizacije na katerem je poročal s. Petejan o političnem položaju, s posebnim ozirom na razmere delavstva v državi. Ss. Stržina, Bonšak, Cvilak, Pečar in drugi so govorili o domačih zlasti o občinskih razmerah. Po daljši debati se je sklenilo da se v kratkem času skliče javen ljudski shod in da se poživi delo za ojačenje politične organizacije na Pobrežju.

MEŽISKO OKROŽJE.

Leše. Politična organizacija za Leše-Prevalje je sklicala za nedeljo 25. nov. javen političen shod na katerem je poročal sodrug Eržen iz Maribora. V dobrem govoru je zelo stvarno podal sliko današnjega stanja naše notranje politike tako v gospodarskem, kakor v ožiru socialne politike. Pojasnjeval je, kam nas je dovedlo gospodarjenje blizu 600 bank, katerim je bilo ljudstvo brez ozira na strankarsko pripadnost izročeno na milost in nemilost. Sedaj pa stojimo vsled takega gospodarjenja v krizi velike brezposelnosti. Omenil je tudi zakon o zaščiti države, ki pa ne ščiti izžemano ljudstvo pred brezvestnimi špekulacijami bank. Dotaknil se je tudi vprašanja avtonomije in je orisal klerikalno hujskanje napram Srbom, ki naj bo sredstvo, da dobe klerikalci v Sloveniji vse, kar si poželijo. Osebito še sedaj, ko je delavski razred razkosen in nima moči, kakor bi jo lahko imel. Tudi o agrarni reformi je povedal, da jo klerikalci sami zabranjujejo. Škofje se boje za svoja velikanska posestva in parlamentarna

delegacija klerikalna jim mora iti na roko. V Prevaljah agrarni odbor sploh ne funkcionira. O kuluku je tudi poročal ter omenjal hibe zakona, pa seveda smo to slišali drugače, kot govore klerikalni petelini. K sklepu se je oglašil še sodrug Čeh, ki je navdušil navzoče, da kar najbolj združijo svoje moči proti vsaki reakciji. Končno so se sklenile tri rezolucije in te so:

1. V občini Prevalje ne deluje noben agrarni odbor, čeravno je v občini mnogo interesentov za agrarno reformo med drugim vrtnarsko in sadjarsko društvo. Zahtevamo od okrožnega agrarnega urada v Mariboru, da takoj razpiše nove volitve agrarnega občinskega odbora.

2. Zakon o kuluku je zelo nejasen, zato naj se izda izvršilna naredba ki bo omogočila pravilno tolmačenje zakona.

3. Pozdravljamo delo za doseg enotne organizacije proletarijata v Sloveniji. Vodstvu stranke SSJ se zagotavlja kar najboljša podpora od organizacije v Lešah ki bo, sedaj ko ve, da se resno dela za konsolidacijo stranke, oživela tako, kakor je bila pred razkolom. Vse tri resolucije, ki jih je predlagal s. Šrot, so bile enoglasno sprejet. Proti ni glasoval nihče.

Iz stranke.

Vsem socialističnim občinskim svetovalcem zlasti v občinah na deželi, pa tudi v mestih in trgih bodi v opozorilo, naj ne pozabijo, da sedaj, ko se sestavljajo v občinah proračuni za prihodnje leto nastopijo z zahtevami socialističnega programa. Da se skrbi zlasti poleg drugega za podporo šoloobveznih otrok in glede knjig, oblek in drugih potreb, dalje glede dobre preskrbe občinskih sirot in drugih, da dobijo primerne podpore, ne pa samo miloščino ki je socialisti ne poznamo, s katero lahko poginejo. — Treba tudi skrbeti za dobro urejene šole, za izobraževalne tečaje. Zahtevajte kulturne fonde tudi za izobražbo delavcev. Vpostavite po mogočnosti v občinah socialne odseke, ki naj bi oskrbovali fonde za socialne namene. Treba je delavskih odnosno splošnih ljudskih knjižnic in izobraževalnih domov, kjer bodo tudi delavci imeli prostor za svoje delovanje. — Na vse to treba misliti, predno se obračuni definitivno zaključijo. Več pojasnil daje okrožno tajništvo SPJ Maribor, Ruška c. 5.

Člani »Svobode« posečajte gledališče. Uprava mariborskega gledališča je dovolila za člane »Svobode« znaten popust pri obisku predstav, ki so označene kot predstave »s kuponci«. Nakaznice se dobe čez dan v upravi »Volksstimme«.

Lastnik in izdajatelj Pokrajinsko načelstvo SSJ za Slovenijo. — Odgovorni urednik Jože Golmajer. — Tiska: Ljudska tiskarna v Mariboru.

PREMOG ZA DOMAČO UPORABO

prodaja po nižani ceni
radi izpraznitve skladišč

INTERKONTINENTALE

Maribor, Meljska cesta 10

Perilo, klobuke, čepice, čevlje, gamaše, ter razno modterijsko blago, kupite najceneje pri **Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.**

Enkrat

za vselej se Vam priporoča samo veletrgovina

R. Stermeckl, Celje, ako hočete res dobro in poceni kupiti

ČEVLJE

ročno, domače delo, kakor tudi fine tvorniške, obleke za ženske, moške in otroke, perilo, klobuke, pletene jope, čepice in šale, kravate, rokavice, nogavice in sploh vso modno robo za dame in gospode.

Trgovci engros-cene.

„ZADRUŽNA BANKA“

V LJUBLJANI, ALEKSANDROVA CESTA ŠT. 5

sprejema hranilne vloge na tekoči račun in na knjižice, obresti po dogovoru. — Vse bančne posle izvršuje najkulantnejše.

Delniški kapital 10,000,000 K. — Brzjavni naslov: Zadrubanka. — Telefon št. 367.